DOMSTOLENS DOM (Anden Afdeling)

22. november 2007 *

I sag C-262/06,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 234 EF, indgivet af Bundesverwaltungsgericht (Tyskland) ved afgørelse af 17. maj 2006, indgået til Domstolen den 15. juni 2006, i sagen:

Deutsche Telekom AG

mod

Bundesrepublik Deutschland, ved **Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen,**

har

DOMSTOLEN (Anden Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, C.W.A. Timmermans, og dommerne L. Bay Larsen, J. Makarczyk, P. Kūris (refererende dommer) og J.-C. Bonichot,

* Processprog: tysk.

generaladvokat: D. Ruiz-Jarabo Colomer
justitssekretær: fuldmægtig B. Fülöp,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 7. juni 2007,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Deutsche Telekom AG ved Rechtsanwälte T. Mayen, U. Karpenstein og B. Stamm

— Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen ved Bayer, Meyer-Sebastian, E. Greiwe og M. Dorsch, som befuldmægtigede, bistået af B. Kuhrmeyer og R. Busch

— den tyske regering ved M. Lumma og C. Schulze-Bahr, som befuldmægtigede

— den belgiske regering ved A. Hubert, som befuldmægtiget

— den italienske regering ved I.M. Braguglia, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato M.G. Aiello

— den litauiske regering ved S. Žalimienė, som befuldmægtiget

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved G. Braun og M. Shotter, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 28. juni 2007,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 27, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) (EFT L 108, s. 33, herefter »rammedirektivet«) og artikel 16, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (forsyningspligtdirektivet) (EFT L 108, s. 51, herefter »forsyningspligtdirektivet«).

2 Anmodningen er blevet indgivet under en »revisionsappel« anlagt af Bundesrepublik Deutschland ved Bundesnetzagentur für Elektrizität, Gas, Telekommunikation, Post und Eisenbahnen (forbundsorgan for elektricitets-, gas-, telekommunikations-, post- og jernbanenet, herefter »tilsynsmyndigheden«) mod Deutsche Telekom AG (herefter »Deutsche Telekom«) vedrørende en afgørelse af 8. juni 2004, hvorved tilsynsmyndigheden besluttede, at de takster, som blev anvendt af Deutsche

Telekom, og indholdet af de hertil knyttede vilkår i henhold til almindelige aftalebetingelser for visse »tilbudspakker« skulle godkendes i henhold til § 25, stk. 1, i Telekommunikationsgesetz (lov om telekommunikation) af 25. juli 1996 (BGBl. 1996 I, s. 1120, herefter »TKG 1996«).

Retsforskrifter

Fællesskabsbestemmelser

3 Artikel 17 i Europa-parlamentets og Rådets direktiv 98/10/EF af 26. februar 1998 om ONP-vilkår for taletelefonitjenesten og om udbud af forsyningspligtydelser på teleområdet under konkurrenceforhold (EFT L 101, s. 24) fastsætter takstprincipperne på følgende måde:

»1. Med forbehold af de særlige bestemmelser i artikel 3 vedrørende prismæssig overkommelighed eller stk. 6 sikrer de nationale tilsynsmyndigheder, at organisationer, som udbyder taletelefonitjenester, og som enten har en stærk markedsposition eller er udpeget i henhold til artikel 5 og har en stærk markedsposition, overholder bestemmelserne i denne artikel.

2. Taksterne for brug af det faste offentlige telefonnet og faste offentlige telefonitjenester skal følge de grundlæggende principper for omkostningsægthed, som anført i bilag II til direktiv 90/387/EØF.

3. Taksterne for adgang til og brug af det faste offentlige telefonnet skal med forbehold af bestemmelserne i artikel 7, stk. 3, i [Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 97/33/EF om samtrafik på teleområdet med henblik på at sikre forsyningspligtydelser og interoperabilitet ved anvendelse af ONP-principperne (EFT L 199, s. 32)] være uafhængige af det formål, brugeren anvender det til, medmindre anvendelsesformålet kræver andre tjenester eller faciliteter.

4. Taksterne for faciliteter, der ligger ud over tilslutning til det faste offentlige telefonnet og de faste offentlige telefonitjenester, skal i overensstemmelse med fællesskabsretten fastsættes særskilt i et sådant omfang, at brugeren ikke er tvunget til at betale for faciliteter, der ikke er nødvendige for den tjeneste, der er anmodet om.

5. Takstændringer må først gennemføres efter udløbet af en passende offentlig bekendtgørelsesfrist, der fastsættes af den nationale tilsynsmyndighed.

6. En medlemsstat kan med forbehold af bestemmelserne i artikel 3 om prismæssig overkommelighed give sin nationale tilsynsmyndighed bemyndigelse til ikke at anvende stk. 1, 2, 3, 4 og 5 i denne artikel i et givet geografisk område, hvis det er godtgjort, at der i det pågældende område er en reel konkurrence på markedet for faste offentlige telefonitjenester.«

4 Det følger af betragtning 12 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/19/EF af 7. marts 2002 om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter (adgangsdirektivet) (EFT L 108, s. 7, herefter »adgangsdirektivet«), at for at sikre sammenhængen med eksisterende ordninger

og undgå huller i lovgivningen er det nødvendigt at sikre, at det nye regelsæt vedrørende telekommunikation indtil revurderingen heraf opretholder de forpligtelser, der følger af den tidligere lovgivning.

5 Rammedirektivets artikel 16, stk. 1, bestemmer, at de nationale tilsynsmyndigheder hurtigst muligt, efter at henstillingen er vedtaget eller eventuelt ajourført, analyserer de relevante markeder under nøje iagttagelse af retningslinjerne. Medlemsstaterne sikrer, at denne analyse, hvor det er hensigtsmæssigt, foretages i samarbejde med de nationale konkurrencemyndigheder.

6 Rammedirektivets artikel 27, stk. 1, i har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne bibeholder alle i artikel 7 i [adgangsdirektivet] og i artikel 16 i [forsyningspligtdirektivet] omhandlede forpligtelser i henhold til national lov, indtil der af en national tilsynsmyndighed træffes afgørelse om disse forpligtelser som foreskrevet i dette direktivs artikel 16.«

7 Det bestemmes i adgangsdirektivets artikel 7:

»Revurdering af tidligere forpligtelser i forbindelse med adgang og samtrafik

1. Medlemsstaterne viderefører alle forpligtelser for virksomheder, der udbyder offentlige kommunikationsnet og/eller tjenester i forbindelse med adgang og

samtrafik, der var gældende inden nærværende direktivs ikrafttræden i henhold til artikel 4, 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i direktiv [97/33], artikel 16 i direktiv [98/10] og artikel 7 og 8 i [Rådets direktiv 92/44/EØF af 5. juni 1992 om etablering af ONP-vilkår for faste kredsløb (EFT L 165, s. 27)], indtil disse forpligtelser er blevet revurderet, og der er truffet afgørelse herom i henhold til stk. 3.

2. Kommissionen anfører, hvilke markeder der er omfattet af forpligtelserne i stk. 1, i den foreløbige henstilling om relevante produkt- og tjenestemarkeder og beslutningen om udpegelse af transnationale markeder, der vedtages i henhold til artikel 15 i [rammedirektivet].

3. Medlemsstaterne sikrer, at de nationale tilsynsmyndigheder hurtigst muligt efter dette direktivs ikrafttræden og derefter med regelmæssige mellemrum foretager markedsanalyser efter proceduren i artikel 16 i [rammedirektivet] for at afgøre, om disse forpligtelser bør opretholdes, ændres eller trækkes tilbage. Parter, der berøres af, at forpligtelser ændres eller trækkes tilbage, skal underrettes herom i passende tid i forvejen.«

8 Forsyningspligtdirektivets artikel 16 har følgende ordlyd:

»Revurdering af forpligtelser

1. Medlemsstaterne opretholder samtlige forpligtelser vedrørende:

a) detailtakster for udbud af adgang til og anvendelse af det offentlige telefonnet, jf. artikel 17 i direktiv [98/10]

b) operatørforvalg eller fast operatørvalg, jf. direktiv [97/33]

[...]«

De nationale bestemmelser

9 § 24 i TKG 1996 bestemmer bl.a., at taksterne skal stå i relation til omkostningerne for den effektive præstation af ydelsen og opfylde følgende krav: Taksterne må ikke indeholde tillæg, som kun kan kræves på grund af en operatørs dominerende stilling på det pågældende telekommunikationsmarked efter § 19 i lov om forbud mod konkurrencebegrænsninger (Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen), som offentliggjort i BGBl. 1989, I, s. 2486, eller indebære nedsættelser, som begrænser andre virksomheders konkurrencemuligheder på et telekommunikationsmarked, eller give enkelte brugere en fordel i forhold til andre brugere, der anvender ækvivalente eller tilsvarende teletjenester på det pågældende telekommunikationsmarked, medmindre det dokumenteres, at dette er sagligt begrundet.

10 § 25 i TKG 1996 har følgende ordlyd:

»1. I henhold til § 24 og § 27-31 i denne lov skal takster og hertil knyttede vilkår i henhold til almindelige aftalebetingelser vedrørende udbydelse af telenet og taletelefonitjenester inden for rammerne af tredje og fjerde licensklasse i henhold til § 6 godkendes af tilsynsmyndigheden, når licensindehaveren har en

dominerende stilling på det relevante marked i henhold til § 22 i lov om forbud mod konkurrencebegrænsninger.

2. Takster og hertil knyttede vilkår i henhold til almindelige aftalebetingelser vedrørende andre telekommunikationstjenester end de i stk. 1 nævnte, som udføres af virksomheder, som har en dominerende stilling på det relevante marked i henhold til § 22 i lov om forbud mod konkurrencebegrænsninger, er i henhold til § 24, § 27, stk. 4, og § 31 underlagt proceduren i § 30.

3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse på de takster og hertil knyttede vilkår i henhold til almindelige aftalebetingelser, som anvendes af en virksomhed, der udgør en enkelt virksomhed sammen med en licensindehaver jf. stk. 1, eller sammen med en anden virksomhed, jf. stk. 2. Virksomheder udgør en enkelt virksomhed, hvis de er forbundet som omhandlet i § 36, stk. 2, og § 37, stk. 1 og 2, i lov om forbud mod konkurrencebegrænsninger.«

11 § 150 i Telekommunikationsgesetz (lov om telekommunikation) af 22. juni 2004 (BGBl. 2004 I, s. 1190), som ændret ved lov af 7. juli 2005 (BGBl. 2005 I, s. 1970, herefter »TKG 2004«), regulerer taksterne på følgende måde:

»1. Afgørelser om en dominerende stilling på markedet, samt de deraf følgende forpligtelser, som tilsynsmyndighederne traf, inden denne lov trådte i kraft, er fortsat gældende, indtil de erstattes af nye afgørelser i henhold til lovens anden del. Dette gælder også, hvis afgørelsen om en dominerende stilling på markedet

alene findes i begrundelsen for en forvaltningsakt. Første punktum finder tilsvarende anvendelse på forpligtelser i henhold til § 36, § 37 og § 39, andet alternativ, [i TKG 1996].

[...]«

Hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

12 Deutsche Telekom solgte i 2003 forskellige »tilbudspakker« inden for telekommunikationstjenester, som på én gang omfattede ydelser, som skulle godkendes af tilsynsmyndigheden efter § 25, stk. 1, i TKG 1996, og ydelser, som ikke var underlagt et sådant godkendelseskrav.

13 I anledningen af klager iværksatte tilsynsmyndigheden en undersøgelse i december 2003 med henblik på fastslå, hvorvidt disse pakker i deres helhed var underlagt denne forpligtelse.

14 Ved afgørelse af 8. juni 2004 fastslog tilsynsmyndigheden, at de anvendte takster og hertil knyttede vilkår i medfør af de almindelige aftalebetingelser skulle godkendes i henhold til § 25 i TKG 1996.

15 Deutsche Telekom anlagde sag ved Verwaltungsgericht Köln til prøvelse af denne afgørelse og indgav samtidig en anmodning om foreløbige forholdsregler.

16 Ved dom af 15. september 2005 gav retten Deutsche Telekom medhold med den begrundelse, at overgangsbestemmelsen i § 150, stk. 1, i TKG 2004 alene omfatter forpligtelser, hvis fuldbyrdelse ikke kræver yderligere gennemførelsesakter, og som i sig selv kan bringes i anvendelse, hvilket ikke er tilfældet for forpligtelsen i henhold til § 25, stk. 1, i TKG 1996.

17 Det er til prøvelse af denne dom, at tilsynsmyndigheden har anlagt »revisionsappel« ved Bundesverwaltungsgericht, som har besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Skal artikel 27, stk. 1, i [rammedirektivet] og artikel 16, stk. 1, litra a), i [forsyningspligtdirektivet] fortolkes således, at et lovbestemt krav i henhold til tidligere national ret om godkendelse af takster for taletelefonitjenester, der præsteres af en virksomhed med en markedsdominerende stilling, samt følgelig også en forvaltningsakt, hvori denne forpligtelse fastslås, foreløbig skal bibeholdes?

Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende:

2) Er fællesskabsretten til hinder for en så omfattende bibeholdelse?«

Om de præjudicielle spørgsmål

18 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om rammedirektivets artikel 27 og forsyningspligtdirektivets artikel 16 tilsigter fore-

løbigt at bibeholde et lovbestemt krav i henhold til tidligere national ret om godkendelse af visse telefonitakster, der anvendes af en virksomhed, som har en dominerende stilling på det pågældende marked, samt en forvaltningsakt, hvori denne forpligtelse fastslås.

19 Det er ubestridt, at tilsynsmyndigheden ikke har truffet nogen afgørelse i henhold til rammedirektivets artikel 16, for så vidt som undersøgelsen af det relevante marked for taletelefonitjenester ikke var afsluttet på tidspunktet for behandlingen af sagen ved den forelæggende ret.

Om fortolkningen af rammedirektivets artikel 27 og forsyningspligtdirektivets artikel 16

20 Hvad angår en ordlydsfortolkning af rammedirektivets artikel 27 skal det bemærkes, at det er »alle [de] forpligtelser«, der følger af medlemsstaternes lovgivning og er omhandlet i adgangsdirektivets artikel 7 og forsyningspligtdirektivets artikel 16, der skal bibeholdes. Den nævnte artikel 7 vedrører forpligtelser for virksomheder, der udbyder offentlige kommunikationsnet og/eller tjenester i forbindelse med adgang og samtrafik, der var gældende inden rammedirektivets ikrafttræden. Forsyningspligtdirektivets artikel 16, stk. 1, litra a), bestemmer, at samtlige forpligtelser vedrørende detailtakster for udbud af adgang til og anvendelse af det offentlige telefonnet skal opretholdes.

21 Det følger heraf, som generaladvokaten har anført i punkt 30 i forslaget til afgørelse, at alle de forpligtelser, som således er omfattet af og pålagt i henhold til medlemsstaternes lovgivning forud for det regelsæt, som følger af rammedirektivet, adgangsdirektivet, forsyningspligtdirektivet og Europa-Parlamentets og Rådets

direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (herefter »det nye regelsæt«), foreløbigt skal opretholdes uanset deres karakter.

22 Den omstændighed, at det er overladt til tilsynsmyndigheden at træffe afgørelse om at bringe denne foreløbige situation til ophør som følge af gennemførelsen af den i rammedirektivets artikel 16 nævnte markedsanalyse, ændrer ikke denne fortolkning, idet denne myndighed alene gennemfører de forpligtelser, der er pålagt ved den gældende lovgivning, som følger af det nye regelsæt. Det er således dette regelsæt, der afgør, hvilke forpligtelser der skal ændres, opretholdes eller ophæves.

23 En sådan fortolkning er ligeledes i overensstemmelse med det nye regelsæts forarbejder og opbygning.

24 Hvad angår forarbejderne er det ubestridt, at der ikke blev fastlagt nogen udtrykkelig overgangsbestemmelse i forslag af 12. juli 2000 til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (KOM(2000) 393 endelig).

25 I punkt 4.4 i Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse af 24. januar 2001 om »Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester« (EFT C 123, s. 56) nævnes nødvendigheden af, at det »præciseres, at den gældende lovgivning kun skal anvendes, indtil den første markedsanalyse er gennemført i medfør af det nye direktiv«.

26 Det pågældende forslag er gentaget i den fælles holdning (EF) nr. 38/2001 fastlagt af Rådet den 17. september 2001 med henblik på vedtagelse af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (»rammedirektivet«) (EFT C 337, s. 34), hvoraf det fremgår, at Rådet ønsker at sikre klare retsforhold og så vidt muligt tage hensyn til forskellene i de nationale situationer.

27 Det følger åbenlyst heraf, at fællesskabslovgiver ikke har villet indskrænke de kategorier af forpligtelser, der følger af rammedirektivets artikel 27, stk. 1.

28 Hvad angår opbygningen af det nye regelsæt skal det for det første bemærkes, at de forpligtelser, der påhvilede en virksomhed med en dominerende stilling på et bestemt marked, blev defineret i det gamle regelsæt i selve de fællesskabsretlige tekster, mens det i det nye regelsæt er de nationale tilsynsmyndigheder, som har beføjelse til at fastlægge det relevante marked og anvende de fastsatte foranstaltninger herpå. Det er ligeledes disse myndigheder, der handler inden for rammerne af markedsanalyserne og afgør, hvilke virksomheder der er dominerende på markedet.

29 For det andet bemærkes, at blandt de forpligtelser, som fandt anvendelse før ikrafttrædelsen af adgangsdirektivet, og som medlemsstaterne skal bibeholde, nævner direktivets artikel 7 dels artikel 4 i direktiv 97/33, som skaber direkte forpligtelser for operatørerne, dels artikel 6, 7, 8, 11, 12 og 14 i dette direktiv, artikel 16 i direktiv 98/10 samt artikel 7 og 8 i direktiv 92/44, hvorefter det overlades til medlemsstaterne at gennemføre de ovennævnte bestemmelser, idet gennemførelsen enten foretages af statens organer eller af de nationale tilsynsmyndigheder.

30 Det skal endelig for det tredje understreges, at det i henhold til betragtning 28 til forsyningspligtdirektivet anses for nødvendigt at sikre fortsat anvendelse af gældende bestemmelser om minimumssættet af faste kredsløbstjenester i Fællesskabets telekommunikationslovgivning, navnlig i direktiv 92/44, indtil de nationale tilsynsmyndigheder konstaterer, at sådanne bestemmelser ikke længere er nødvendige, fordi et tilstrækkelig konkurrencepræget marked har udviklet sig på deres område.

31 Dette kontinuitetsformål er først og fremmest udtrykkeligt gennemført ved bilag VII til forsyningspligtdirektivet vedrørende de betingelser, der skal finde anvendelse på minimumssættet af faste kredsløbstjenester som omhandlet i direktivets artikel 18 og artikel 16, stk. 1, litra c), hvorefter de i artikel 3, 4, 7 og 10 i direktiv 92/44 omhandlede forpligtelser vedrørende faste kredsløbstjenester — som indebærer forpligtelser for medlemsstaterne — og de i artikel 6 og 8 i samme direktiv omhandlede forpligtelser, hvis karakter af gennemførelsesforanstaltninger ikke kan anfægtes, skal bibeholdes.

32 Forsyningspligtdirektivets artikel 16, stk. 1, litra a) og b), bestemmer endvidere, at forpligtelserne vedrørende såvel detailtaksterne i artikel 17 i direktiv 98/10 som udvælgelsen eller forudvælgelsen af operatører i direktiv 97/33 skal bibeholdes.

33 Det følger heraf, at de ovennævnte forpligtelser vedrører såvel individuelle forvaltningsakter som generelle foranstaltninger, der anvendes af en myndighed, hvis udpegelse afhænger af hver medlemsstats konstitutionelle opbygning.

34 Denne fortolkning bekræftes endelig af de pågældende bestemmelsers formål.

35 Det følger således af betragtning 12 til adgangsdirektivet og dette direktivs artikel 7, at det er nødvendigt at undgå huller i lovgivningen mellem det gamle og det nye regelsæt. Med henblik herpå skal alle eksisterende forpligtelser uanset deres hjemmel bibeholdes.

36 Rammedirektivets artikel 27 har ved den udtrykkelige henvisning til adgangsdirektivets artikel 7 og forsyningspligtdirektivets artikel 16 nødvendigvis tilsigtet at opfylde samme formål, nemlig at sikre en kontinuitet mellem det gamle og det nye regelsæt, og dette uanset arten af og hjemmelen for de forpligtelser, der er pålagt operatørerne.

Om § 25, stk. 1, i TKG 1996

37 Ifølge § 25, stk. 1, i TKG 1996 skal de takster, som virksomheder med en dominerende stilling på det pågældende marked opkræver hos slutbrugerne for taletelefonitjenester, godkendes i henhold til lovens § 24 og § 27-31.

38 Artikel 17 i direktiv 98/10, som udtrykkeligt er blevet opretholdt ved forsyningspligtdirektivets artikel 16, stk. 1, litra a), som rammedirektivets artikel 27 henviser til, fastsætter i stk. 1 de nationale tilsynsmyndigheders rolle og den forpligtelse, som en licensindehaver, der har en dominerende stilling på markedet, har til at efterkomme bestemmelsen. Artikel 17, stk. 2, bestemmer, at taksterne for brug af det faste offentlige telefonnet og faste offentlige telefonitjenester skal følge de grundlæggende principper for omkostningsægthed.

39 I henhold til § 24 i TKG 1996 skal taksterne stå i relation til omkostningerne for den effektive præstation af ydelsen og opfylde kravene i bestemmelsens stk. 2, hvoraf det bl.a. følger, at taksterne ikke må indeholde tillæg, som kun kan kræves på grund af, at en operatør har en dominerende stilling på det pågældende telekommunikationsmarked.

40 Det følger heraf, at en bestemmelse som § 25 i TKG 1996, som indeholder en generel godkendelsesforpligtelse og samtidig henviser til princippet om omkostningsægthed i bestemmelser såsom lovens § 24, kan betragtes som en gennemførelse af artikel 17 i direktiv 98/10.

41 Det følger heraf, at en forpligtelse såsom den i § 25 i TKG 1996 fastsatte udgør en forpligtelse i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i forsyningspligtdirektivets artikel 16, stk. 1, litra a), og derfor skal bibeholdes foreløbigt.

42 Det er korrekt, at Deutsche Telekom har gjort gældende, at den nationale tilsynsmyndighed således ved at afholde sig fra at gennemføre en analyse af det relevante marked kunne forsinke gennemførelsen af de nye fællesskabsregler. Det tilkommer imidlertid i dette tilfælde de nationale myndigheder og i givet fald de kompetente retsinstanser at drage konsekvenserne heraf, og det tilkommer Kommissionen at udøve sine beføjelser med henblik på at sikre den fulde gennemførelse af fællesskabsretten.

43 Herefter skal første spørgsmål besvares med, at rammedirektivets artikel 27, stk. 1, og forsyningspligtdirektivets artikel 16, stk. 1, litra a), skal fortolkes således, at et lovbestemt krav i henhold til national ret, vedtaget før det nye regelsæt, om

godkendelse af detailtakster for taletelefonitjenester, der leveres af virksomheder med en dominerende stilling på dette marked, såsom det krav, der følger af § 25 i TKG 1996, samt de forvaltningsakter, hvori denne forpligtelse fastslås, foreløbig skal bibeholdes.

44 I lyset af besvarelsen af det første spørgsmål er det ufornødent at besvare det andet spørgsmål.

Sagens omkostninger

45 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Anden Afdeling) for ret:

Artikel 27, stk. 1, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/21/EF af 7. marts 2002 om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (rammedirektivet) og artikel 16, stk. 1, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/22/EF af 7. marts 2002 om forsyningspligt og brugerrettigheder i forbindelse med elektroniske kommunikationsnet

og -tjenester (forsyningspligtdirektivet) skal fortolkes således, at et lovbestemt krav i henhold til national ret, vedtaget før det nye regelsæt, om godkendelse af detailtakster for taletelefonitjenester, der leveres af virksomheder med en dominerende stilling på dette marked, såsom det krav, der følger af § 25 i Telekommunikationsgesetz (lov om telekommunikation) af 25. juli 1996, samt de forvaltningsakter, hvori denne forpligtelse fastslås, foreløbigt skal bibeholdes.

Underskrifter